

ROGALAND NSF LOKALEN

NORSK SYKEPLEIERFORBUND - ÅRGANG 37 - NR 2, OKTOBER 2020

AUD OG SIRI
- NSF ROGALANDS
NYE LEDERDUO

I DETTE NUMMERET KAN DU LESE MER OM:

- Dette er NSF Rogalands nye fylkesstyre
- Athenahjørnet - banebrytende forskning
- Mitt livs ABC
- Juristens hjørne: Tilrettelegging ved helseutfordringer
- Vår faggruppe: Barnesykepleierforbundet
- Hvordan støtte årets TV-aksjon?

Kjære medlemmer

Etter nesten 10 år som foretakstillitsvalgt ved Stavanger Universitetssjukehus har jeg nå i blitt valgt som Fylkesleder i NSF Rogaland. Tusen takk for tilliten! Den første uken er nå omme. Jeg kjenner på forventning, spenning og glede. Forventninger fra medlemmer og egne forventninger til meg selv, spenning og glede over nye kollegaer og over tilliten jeg har fått. Planleggingen av hvordan vi i NSF Rogaland kan være tydelige og synlige på den politiske arenaen er i full gang sammen med de gode medarbeiderne på fylkeskontoret. Vi er også heldige som har fått fullt frikjøpt nestleder, jeg ser fram til et godt samarbeid med Siri Rugland Ree.

I dag i skrivende stund er det 24. september, NSF sin stiftelsesdag. I 108 år har NSF jobbet med fag og politikk, og det er ingen grunn til å bremse nå. Historien er interessant og viktig for å forstå de utfordringene vi i dag står i. En av de første viktige sakene til NSF var innsatsen for å bedre medlemmenes arbeidsforhold. I 1915 kom loven om ti timers arbeidsdag, denne loven var sykepleierne unntatt fra. Det ble en lang kamp for at også sykepleierne skulle komme inn under arbeidervernloven og ha rett til regulert arbeidstid. Dette skjedde ikke før i 1937.

Loven som la grunnlaget for kravet om offentlig godkjenning, kom i 1948 og var en viktig milepel for å sikre kvaliteten i utdanningen. Kampen om en treårig helhetlig utdanning fortsatte. I dag er det etablert flere masterløp for sykepleiere som tidligere var videreutdanninger. Det har ikke vært uten kamp. Det er viktig at vårt fag blir ivarett og gir mulighet for utvikling og forskning slik det gjøres i andre fag.

Det er godt å se at NSF som organisasjon har hatt stor betydning for sykepleierfaget. Likevel er det aller viktigst å tenke framover. Ta inn over seg dagens situasjon, de forventninger og det behovet befolkningen har til helsetjenesten generelt og sykepleiere spesielt. Den teknologiske utviklingen går raskt og påvirker vår arbeidshverdag. Vi må ha kompetanse også på dette feltet.

Som foretakstillitsvalgt på SUS har jeg erfart hvor viktig NSF sin politikk fremdeles er for kvaliteten på sykepleietjenesten og utviklingen av faget. Jeg har som mål om at dette skal kunne formidles videre til befolkning og beslutningstakere. God lønn, helsefremmende og forsvarlige arbeidstidsordninger og mulighet for faglig engasjement, vil være avgjørende for rekrutteringen. Det er de beste virkemidlene for å beholde sykepleiere i pasientnært arbeid.

Pandemien og de pågående lønnsforhandlingene har rystet mange av oss. Vi erfarte tidlig at arbeidsgiver fikk hastverk og tok raskt grep til mindre gode løsninger med tanke på å skaffe nok kvalifisert personell til å håndtere pandemien. Sykepleiere ble utsatt for en høy fysisk og psykisk belastning og måtte utføre svært krevende arbeidsoppgaver. Lønn ser det ikke ut til at våre myndigheter mener vi har fortjent eller vil avhjelpe sykepleiermangelen. Dette er hverken ansvarlig eller bærekraftig!

Pandemien har tydeliggjort betydningen av NSF sitt viktige arbeid og vi får full støtte av økonomiprofessor Karl Ove Moene som sier at de viktigste jobbene er de dårligst betalte. Hvis helsetjenesten var mer rigget for god beredskap hadde ikke samfunnet hatt behov for å stenge ned i så stor grad.

Jeg ser frem til å bli kjent med flere medlemmer og tillitsvalgte, og håper å treffe mange av dere. Jeg vil gjerne ønske dere alle lykke til med det viktige arbeide dere gjør som sykepleiere uansett hvilke roller dere innehar. Mitt ønske er at vi sammen skal synliggjøre NSF sin politikk og vise vår sterke faglige identitet!

Aud H. Riise
Fylkesleder

ROGALAND

NSF LOKALEN – ISSN 0809-8190

Medlemsblad for Norsk Sykepleierforbund Rogaland, nr. 2. - oktober 2020, 37. årgang. Opplag ca 9500.

Besøksadresse: Løkkeveien 10, 4008 Stavanger

Postadresse: Løkkeveien 10, 4008 Stavanger

Telefon: 994 02 409

Layout og trykk:
Flisa Trykkeri AS

E-post adresse: rogaland@nsf.no

Redaksjonsutvalg:

Aud H. Riise (ansv), Siri Rugland Ree, Stina Gustafsson, Line Waldeland. Silje Anfinsen Østrem og Arild Berland

Forside: Aud og Siri - NSF Rogalands nye lederduo.

To spente og svært så blide kandidater – henvist til fylkeskontorets kjøkken mens avstemmingen foregikk.

VELKOMMEN, AUD OG SIRI!

Selv om det i lang tid har vært klart at Aud Hølland Riise og Siri Rugland Ree skulle innta NSF Rogalands fylkeskontor fredag 18. september – visste ikke hovedpersonene selv hvem av dem som skulle ha hvilket kontor.

AV ARILD BERLAND, RÅDGIVER NSF ROGALAND. FOTO: NSF ROGALAND

Torsdag 17. september kl. 08.00

Aud og Siri ankommer fylkeskontoret nesten samtidig. De hadde begge lyst å overvære valgmøtet på sin fremtidige arbeidsplass. Om de var spente på hva dagen ville bringe, skjule de det det godt. Som andre gode ledere fremsto de fattet og forsikret hverandre om at den andre å gå seirende ut av fylkeslederduellen.

Torsdag 17. september kl. 09.00

Det er klart at det ikke er kommet benkeforslag på ny kandidat til fylkesledervervet. Det står mellom Aud og Siri – Siri og Aud. Det elektroniske valget starter og delegatene har en halvtime på seg til å avgi stemme. Aud og Siri er blitt henvist til fylkeskontorets kjøkken. Der sitter de med sine ipad'er og avgir sin stemme.

Torsdag 17. september kl. 09.30

Valgresultatet er klart. Avtroppende fylkesleder påtar seg oppgaven med å ta turen ut på kjøkkenet for å informere og gratulere. Spenningen ble utløst til høylydt jubel – like mye fra Siri som fra nybakt fylkesleder Aud. Det var ikke tull engang når de unnet den andre seieren.

Torsdag 17. september kl. 10.00

Valg av nestleder starter. Her er nå Siri eneste kandidat.

Torsdag 17. september kl. 10.30

Samtlige delegater gav sin stemme til Siri. NSF Rogalands nye lederduo var på plass!

Nominasjonskomiteen jobbet jevnt og trutt hele dagen. Her ser vi: (Foran og rundt fra venstre: Hjalmsfrid Huynh Eikeland, Mette Øfstegaard (leder), Gunnhild Erikstad, Anita Høyvik, Andrika Hægfell-Lande, Eirik Pritchard og Violetta Henriksen (Foto: NSF Rogaland)

Rådgiver Silje Anfinen Østrem hadde ansvaret for avvikling av valgene. Det ble noen telefoner fra delegater som trengte bistand for å komme inn i valgportalen (Foto: NSF Rogaland)

Avtroppende fylkesleder siste offisielle NSF-jobb: Å være ordstyrer på digitalt fylkesmøte. (Foto: NSF Rogaland)

ET HISTORISK FYLKESMØTE

AV ARILD BERLAND, RÅDGIVER NSF ROGALAND

Fylkesmøtet i NSF Rogaland var historisk på flere måter

Det var det første fylkesmøtet som ble arrangert utelukkende med elektronisk valg der delegatene satt på helt ulike steder og avgav stemmer på telefon, ipad og PC. Det avtroppende fylkesstyret hadde med sine over fem år sittet lengre enn noen tidligere fylkesstyret. For første gang skulle det velges en nestleder med heltidsverv – og for første gang består fylkesstyret at ni faste medlemmer foruten representantene fra NSF Student (2) og faggruppene (2).

Det er mye som skal koordineres når nytt fylkesstyre skal velges. SMS'er skal sendes delegatene når de ulike valgene åpnes og når resultatet er klart, selve valgene skal administreres, benkeforslag skal sendes ut, nominasjonskomiteen må kontinuerlig være klar til å endre sine innstillinger og resultatene fra de ulike valgene skal publiseres umiddelbart og ordstyrer. Det ble en travel dag for mange på fylkeskontoret – travel, men også veldig gild. Særlig når vi ved dagens slutt kunne puste lettet ut for at alt hadde gått som planlagt. Vel blåst og takk for innsatsen alle, sammen!

NSF FYLKESSTYRE 2020 - 2023

Aud H. Riise, fylkesleder

Siri Rugland Ree, nestleder

Bjørg Gismervik Foldøy

Gunn-Elin Rosslund

Marit Hay

Monica Olsen

Monica Sunde

Signe Helen Sjursen

Nina Budal

Brage Mellingen (NSF Student)

Truls Aamodt (NSF Student)

VARAREPRESENTANTER TIL NSF ROGALANDS FYLKESSTYRE 2020 - 2023:

- 1.vara: Monika Beate Knutsen Dybdahl
- 2.vara: Elisabeth Granli Knutsen
- 3.vara: Susanne Borre
- 4.vara: Margrethe Olsen Reianes
- 5.vara: Marita Husevåg Hellesten
- 6.vara: Åse Berit Rolland
- 7.vara: Hege Valaas Grewal

I tillegg til disse
vil faggruppene
velge to
representanter.

Banebrytende nettbasert forskningsstudie:

PROTECT NORGE UTFORSKER ROLLEN TIL GENER, LIVSSTIL OG HELSE I DEN ALDRENDE HJERNEN

Nå starter en omfattende forskningsstudie som skal finne ut av hvordan hjernen vår utvikler seg etter hvert som vi blir eldre - hvor studiedeltakerne bidrar hjemmefra.

TEKST: JON ARILD AAKRE OG ANE HAUGLAND. FOTO: MARIUS HARLEM

Fra Storbritannia til Norge

Denne studien heter PROTECT Norge og baserer seg på en internettbasert forskningsplattform utviklet av King's College London og University of Exeter. I den britiske versjonen av studien har allerede 30 000 registrert seg. Nå står Norge for tur.

Det er Regionalt kompetansesenter for eldremedisin og samhandling - SESAM ved Stavanger universitetssjukehus som står bak forskningsprosjektet PROTECT Norge. Studien skal rekruttere 2500 deltakere over 50 år, som er bosatt i Norge, og ikke har en demensdiagnose. I tillegg må deltakerne ha tilgang til en PC eller et nettbrett med internet.

- Hjernen holder fremdeles mange hemmeligheter for oss. Ingen vet sikkert hvorfor noen får en demensdiagnose og andre ikke. Men det vi vet er at opptil 100 000 personer lever med demens i Norge i dag. Dette tallet dobles fram mot 2050. Derfor trenger vi mer kunnskap om hjernen, sier Professor Ingelin Testad, senterleder ved SESAM og prosjektleder i PROTECT Norge.

Kunnskap som kan bedre forebygging og behandling av demens

All datainnsamling i PROTECT Norge vil foregå via studienettsiden som deltakerne logger seg inn i med brukernavn og passord. Deltakerne blir fulgt opp over fem år og blir bedt om å årlige tester som kartlegger hjernens utvikling over tid.

Denne informasjonen kobles sammen med blant annet demografi, livsstil, fysisk og mental helsehistorikk og medisinbruk.

Ved å ta del i PROTECT Norge vil deltakerne også få mulighet til å delta i mindre delstudier, hvor en for eksempel skal løse oppgaver eller logge aktivitetsnivå. En av delstudiene vil også se nærmere på

koblingen mellom søvn og kognitiv svikt. En annen ser på mulige virkninger på den mentale helsen og isolasjon under Covid-19-pandemien.

- Å være med i studien er viktig for samfunnet og fellesskapet, fordi det hjelper forskere med å forstå hvilke faktorer som påvirker at hjernefunksjon svekkes forskjellig

fra individ til individ. Dette vil på sikt kunne hjelpe forskere å forstå hvorfor noen utvikler demens mens andre ikke, og gjøre dem i stand til å gjøre behandlingen og forebyggingen av demens enda bedre, fortsetter Testad.

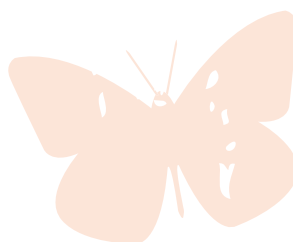
Hjernetrim holder hjernen skarp

PROTECT-studien i Storbritannia har allerede gitt viktige resultater. Tidligere forskning har vist en sammenheng mellom hørseltap og reduksjon i hjernefunksjon – noe som øker risikoen for å utvikle demens. Ny data fra Storbritannia tyder på at personer som hører dårlig, kan redusere risikoen ved å bruke hørselshjelpemidler.

- I tillegg har noen deltakere gått gjennom et opplegg med intensiv hjernetrimspilling. Det viser seg at disse personene bedrer både de kognitive og funksjonelle evnene sine, sier Testad.

Ved å ta del PROTECT Norge får deltakerne fri tilgang til disse hjernetrimspillene og kan da holde hjernen i gang og samtidig bidra til viktig hjerneforskning.

Du kan lese mer om PROTECT Norge på www.sus.no/sesam

▲ *Fra venstre: Ane Haugland, prosjekt-koordinator i WiseAge, Professor Ingelin Testad, senterleder ved SESAM og prosjektleder i PROTECT Norge, Dag Aarsland, forskningsleder ved SESAM, Martha Therese Gjesten, forskningskoordinator ved SESAM og Jon Arild Aakre, PhD stipendiat.*

FAKTA:

- Forskningsprosjektet PROTECT Norge skal finne ut mer om hvordan hjernen eldes, og dermed bidra til å løse demensgåten.
- Den nettbaserte forskningsplattform er utviklet av King's College London og University of Exeter i Storbritannia. Der deltar allerede nesten 30 000 deltakere. Det er også ventet at PROTECT startes opp i USA og Hong Kong.
- Personer over 50 år (uten demensdiagnose) kan delta i nettstudien på PC hjemmefra.
- PROTECT Norge ledes av SESAM i Stavanger. Prosjektgruppen i PROTECT Norge består av Ingelin Testad, senterleder ved SESAM og prosjektleder i PROTECT Norge, forskningsleder ved SESAM, Dag Aarsland, forskningskoordinator, Martha Therese Gjesten og PhD-stipendiat Jon Arild Aakre, Ane Haugland prosjektkoordinator WiseAge, Nina Ailin Mæland, forskningsmedarbeider, Mona Halvorsen, forskningsmedarbeider og Helen Guthormsen Wigestrånd, forskningsmedarbeider.
- Du kan lese mer om PROTECT Norge på www.sus.no/sesam

NYE TIDER – NYE UTFORDRINGER

Som for samfunnet forøvrig har pandemien medført omstillinger også for NSF Rogaland – enten det gjelder den årlige student-vervingen eller avvikling av hovedtillitsvalgtkonferanse.

STUDENTVERVING - HØSTENS VAKRESTE EVENTYR

Hver høst stiller ivrige representanter fra fylkeskontoret i Rogaland sammen med NSF student og tillitsvalgte opp ved Universitetet i Stavanger og ved Høgskolen på Vestlandet campus Haugesund. Der tar vi imot nye studenter som skal starte sitt første år ved sykepleierutdanningen. Vi kaller det høstens vakreste eventyr. For oss i NSF har det vært årelang tradisjon å ønske nye studenter velkommen til landets største organisasjon for sykepleiere og sykepleierstudenter. Gjennom å stå på stand og besøke i klasserommene har vi formidlet både viktigheten av og fordelene ved å være organisert.

Koronasituasjonen gjorde imidlertid årets studiestart og studentverving litt utfordrende og ved Høgskolen på Vestlandet, campus Haugesund valgte skolens ledelse og startet undervisningsåret digitalt. Det gjorde at vi i år ved Campus Haugesund ikke fikk mulighet til å stille på stand. Ved Universitetet i Stavanger valgte de imidlertid å fordele den fysiske oppstarten over tre dager med ca. 100 elever per dag. Derfor fikk vi som tidligere anledning og tillatelse til å stå på stand og møte de nye sykepleierstudentene.

Med sprit, hyppig håndvask, munnbind på lur, gode retningslinjer for smittevern og en meters avstand fikk vi tre flotte dager med studentene. Alle studentene som besøkte oss på standen fikk utdelt knekkebrød, vannflasker, smittevernnøkler og håndsprit. I tillegg kunne vi skilte med ryggsekk, håndbok, gratis uniform, innbo- og livsforsikringspakke, rimelig pris på pensumbøker og rabatt på

Det står ikke på entusiasmen når nye medlemmer skal verves til NSF (Foto: NSF Rogaland)

MedEasy til de som valgte å melde seg inn. NSF Student, tillitsvalgte og fylkeskontor var tilgjengelige for råd og veiledning i trygg smitteavstand. Standen ble godt besøkt. Så da gjenstår det bare å ønske årets sykepleiestudenter lykke til med spennende studier og forhåpentligvis vil de få en så normal skolegang som mulig. Det er i alle fall ingen tvil om at vi trenger dem og vi ser frem til å få dem som fremtidige kollegaer.

Line Waldeland, seniorrådgiver, NSF Rogaland

DIGITALT FARVEL MED DE HOVEDTILLITSVALGTE FOR FYLKESLEDEREN

I over 13 år som fylkesleder har Nina Horpestad ledet flere titalls konferanser for NSF Rogalands hovedtillitsvalgte. I september var det duket for den aller siste. Konferansen ble avholdt digitalt slik hverdagen har vært siden mars. På programmet sto blant annet en gjennomgang av hvordan de hovedtillitsvalgte hadde opplevd sommerferieavviklingen, hvordan de ulike arbeidstidsavtalene og beredskapsavtalene hadde blitt brukt, forberedelser til tariffoppgjøret, gjennomføring av det forestående fylkesmøtet og nytt fra NSF.

De hovedtillitsvalgtes blide ansikter fylte storskjermen, og når møtet ble avrundet med at fylkeslederen takket for seg og for samarbeidet, var det tydelig at også de tillitsvalgte var berørt. Med ett eller to unntak har dagens hovedtillitsvalgte ikke hatt en annen fylkesleder enn Nina. Hun har liksom alltid bare vært der. Alltid lyttende og tilgjengelig for et råd eller å være en sparringspartner når saker og argumenter skal finpusses. Alltid oppdatert, strukturert, inspirerende og motiverende. Alltid opptatt av de hovedtillitsvalgtes hverdag og arbeidsvilkår – og av å gi dem

den kunnskapen og kompetansen de har behov for i sin rolle. Ikke rart det blir litt vemodig å si farvel da.

Arild Berland, rådgiver, NSF Rogaland

HTV-konferanse anno 2020. Daværende Nina Horpestad ledet konferansen med rådgivere fra fylkeskontoret som bisittere. (Foto: NSF Rogaland)

BLI DIGITAL BØSSEBÆRER!

Siden 1974 har TV-aksjonen vært omtalt som verdens største dugnad. I år er det en annen dugnad som er større - bekjempelsen av COVID-19. Årets TV-aksjon blir derfor digital. Som tidligere år er NSF er viktig støttespiller for aksjonen - og NSF Lokalen oppfordrer alle sine lesere til å melde seg som digital bøssebærer.

AV ARILD BERLAND, RÅDGIVER NSF ROGALAND OG JORUNN B. EIA, FYLKESAKSJONSLEDER I TV-AKSJONEN ROGALAND

Den gode søndagsturen med TV-aksjonsbøsse i hånden blir det ikke noe av i år. På grunn av smittefare kan vi ikke gå fra dør til dør og banke på, men det er fullt mulig å bli bøssebærer likevel. I år skal du registrere deg som digital bøssebærer på www.blimed.no.

15. september ble registreringen åpnet og 5. oktober åpnes de digitale bøssene for innsamling. Bøssene vil være åpne fram til 1. november.

Hvordan blir du digital bøssebærer?

Årets bøsser finnes kun på nett og måten du skal samle inn penger på, er å dele en lenke til bøssten på sosiale medier, epost, sms og ved å snakke med nettverket ditt og oppfordre til å gi penger i din digitale bøsse.

I den digitale bøssten er det mulig å betale med Vipps eller bankkort. Giverne kan velge å registrere navnet sitt eller være anonyme. Pengene som kommer inn på bøssene blir registrert på den kommunen bøssten er registrert i. Det betyr at hvis du bor i Haugesund og vipser til en bøsse som er registrert i Tromsø, vil pengene bli registrert i Tromsø kommune og Troms og Finnmark fylke.

Når du har registrert deg og blitt digital bøssebærer, kan du gjøre bøssten din mer personlig ved å legge inn bilde og tekst på «Min side». Teksten kan være en oppfordring, en utfordring eller en hyggelig hilsen til dine givere. Du vil hele tiden kunne følge med på hvor mye penger som er kommet inn. Hvis du av en eller annen grunn ikke vil at folk skal se bøssten din, kan du skjule den.

Årets digitale aksjon er ny for oss alle og vi trenger alle gode krefter lokalt og nasjonalt for at vi også i år kan gjennomføre en fantastisk aksjon - uten å gå fysisk med bøsse. Så får vi håpe at neste høst og neste TV-aksjon ser annerledes ut.

Årets tema er noe som vi alle er opptatt av: rent hav uten søppel.

WWF Norge jobber for å bekjempe plast i havet og er årets mottakerorganisasjon. De er verdens største miljøorganisasjon og finnes i over 100 land. Årets innsamling skal ta plasten ved roten, og starte der behovet er størst; i sørøst-Asia og landene Thailand, Indonesia, Vietnam og Filippinene.

Åtte millioner tonn plast havner i havet hvert år. Plasten truer ikke bare dyrelivet, men også oss mennesker. Med konkrete tiltak skal årets aksjon redusere plastutslippene og ta vare på verdenshavene.

Mer enn 900.000 mennesker skal få nye og forbedrede avfallssystemer. I samarbeid med myndigheter, lokalbefolkning og næringsliv skal bruken av unødvendig plast reduseres. Gode avfallssystemer kan bidra til å endre lokalsamfunn og gjøre mennesker mer knyttet til sitt nærområde.

Les mer om aksjonen på www.blimed.no og følg aktivitetene på Facebook og Instagram – TV-aksjonen Rogaland.

«EG E SYGE, MEN EG VIL JO JOBBÅ»

- OM TILRETTELEGGING VED HELSEUTFORDRINGER

De fleste ønsker å jobbe på tross av sykdom og/eller helseutfordringer. Mange opplever mestring og blir raskere friske når de får mulighet til å være i arbeid. Lovverket stiller krav til arbeidsmiljøet generelt og tilrettelegging spesielt. I denne artikkelen nevnes de viktigste bestemmelsene i Arbeidsmiljøloven (AML) og tariffavtale hva angår dette temaet. God tilrettelegging anses å være lønnsom og er derfor en viktig motivasjon i sykefraværarbeidet.

AV STINA GUSTAFSSON, SENIORRÅDGIVER OG JURIST, NSF ROGALAND

Viktige faktorer i sykefraværarbeidet

For å lykkes i sykefraværarbeidet kreves det god informasjon, kompetanse, ressurser, systematikk, og forankring i alle ledd. Sykefraværarbeid bør være helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende. Helsefremmende er tiltak som gir medarbeidere krefter og engasjement. Å jobbe forebyggende kan forhindre sykefravær. Rehabiliterende er tiltak som gjør eventuelt sykefravær kortest mulig.

Tilrettelegging forutsetter god kompetanse

Virksomheten bør ikke vente på at andre skal finne løsningene for dem. Deter ofte begrenset hva en lege eller en saksbehandler vet om den enkelte virksomhet og de mulighetene som finnes der. I de fleste slike saker finner leder, medarbeider og andre på arbeidsplassen frem til hva som skal til, bare de får satt av tid til å snakke sammen. Det er en fordel hvis alle parter kjenner til

aktuelle regler og rutiner. Det er derfor viktig med skriftlig nedfelte retningslinjer og rutiner om saksgang, og om partenes plikter ved tilrettelegging og sykefravær oppfølging.

Ledere er nøkkelpersoner i sykefraværarbeidet

God ledelse kan alene gjøre en stor forskjell og bidra til effektiv tilbakeføring ved sykefravær. Nærmeste leder er arbeidsgiverens representant og har en rekke plikter ved helseutfordringer hos ansatte, herunder å dokumentere tilrettelegging, og iverksette virkemidler som oppfølgingsplaner, dialogmøter og tilretteleggingstiltak. God ledelse handler også om lederens holdninger til tilrettelegging. Det er viktig med handlinger som viser aktiv sosial støtte til ansatte med behov for tilrettelegging og/eller er sykemeldte, som for eksempel inkludering i arbeidsfellesskapet ved innkalling til personalmøter og sosiale arenaer.

Bestemmelser om forebygging og tilrettelegging i Arbeidsmiljøloven (AML)

- Arbeidsgiver skal sørge for systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær, AML §3-1,2.ledd, bokstav f)
- Arbeidsmiljøet skal være fullt forsvarlig, AML §4-1, 1.ledd
- I utforming av arbeidssituasjonen skal det tas hensyn til den enkelte arbeidstakers arbeidsevne, kyndighet, alder og øvrige forutsetninger, AML §4-2, 2.ledd, bokstav b)
- Arbeidet skal legges til rette slik at arbeidstakers integritet og verdighet ivaretas. Arbeidstaker skal ikke utsettes for trakassering, utilbørlig opptreden, vold, trusler med mer, AML §4-3
- Nødvendige hjelpemidler skal stilles til disposisjon, AML §4-4, 2.ledd
- Krav til individuell tilrettelegging, AML §4-6

Individuell tilrettelegging, AML §4-6

Ifølge AML §4-6 skal arbeidsgiver, så langt det er mulig, iverksette nødvendige tiltak. Pliktens rekkevidde er med andre ord vidtrekkende. Virksomheten skal i hvert tilfelle gjøre en skjønnsmessig og konkret helhetsvurdering. Alle muligheter skal altså vurderes. Plikten er uavhengig av om tilretteleggingsbehovet har sammenheng med arbeidsforholdet eller ikke.

Tiltak kan være organisatoriske, som nye eller endrede arbeidsoppgaver, psykososiale, som å gi støtte, oppfølging, tilby kollegastøtte, eller fysiske, for eksempel bruk av hjelpemidler. I lovens tilretteleggingskrav kreves det mer av en stor bedrift enn av en liten bedrift med begrensede muligheter til å tilrettelegge og omplassere.

Plikten vil variere med:

- Virksomhetens art og størrelse.
- Virksomhetens økonomi.
- Arbeidstakers forhold.

Tilrettelegging i form av tilbud om ledig stilling, også stilling med lavere kompetansekrav enn den stilling vedkommende i utgangspunktet har, skal vurderes. Ledig stilling som vil kreve opplæring bør også vurderes, her vil omfanget av opplæringen være et moment av betydning i vurderingen av «så langt det er mulig» i AML §4-6.

Tariffavtalens bestemmelser

Tariffavtaler har bestemmelser om rett til å beholde nåværende lønn hvis en på grunn av sykdom eller skade må endre til lavere lønnet stilling hos samme arbeidsgiver. For sykepleiere i kommunen vises det til Hovedtariffavtalen §3.4.1. For sykepleiere i helseforetak gjelder Overenskomst kap.II Sosiale bestemmelser, pkt.5. Bestemmelsene gjelder også for ledere som av helsemessige årsaker ikke kan beholde sin lederstilling og for eksempel går over til en sykepleierstilling.

NSF kan bistå

Ta gjerne kontakt med tillitsvalgte eller fylkeskontoret hvis du har spørsmål eller ønsker bistand.

A portrait of Kristin Søllesvik Hidle, a woman with dark hair pulled back, smiling warmly at the camera. She is wearing a light-colored top. The background is a bright, slightly blurred indoor setting.

MITT LIVS ABC

Et av oppdragene til Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) er å bidra til å styrke kompetansen til helsepersonell i tjenesten til personer med utviklingshemming. Vi i USHT Rogaland har valgt «Mitt livs ABC» for å utføre oppdraget.

AV KRISTIN SØLLESVIK HIDLE - FAGRÅDGIVER OG GERIATRISK SYKEPLEIER USHT ROGALAND HELSE OG VELFERD

I 2016 utførte Helsetilsynet et landsomfattende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til mennesker med utviklingshemming. Tilsynsrapporten «Det gjelder livet» konkluderte med manglende kvalitet i tjenesten, manglende ivaretagelse av rettsikkerheten og manglende fagkompetanse. Med forankring i Stortingsmeldingen «Frihet og likeverd – om mennesker med utviklingshemming», foreslo regjeringen å etablere «Mitt livs ABC», etter modell av Demensomsorgens ABC.

Hva er «Mitt livs ABC»

ABC er et opplæringsprogram som driftes av Aldring og helse, en nasjonal kompetansetjeneste som jobber spesielt med aldersrelaterte sykdommer og tilstander. Organisasjonen bidrar med forskning og driver egne faglige utviklingsprosjekter. Målet med ABC-programmet er at helsepersonell i kommunale helse- og omsorgstjenester skal tilegne seg oppdatert fagkunnskap. Programmet består av moduler innen musikkbasert miljøbehandling, eldreomsorg, utviklingshemming og demensomsorg, og et opplæringsforløp tilknyttet hver av dem.

Tverrfaglig opplæring

Siden høsten 2017 har ca. 200 ansatte i tjenester til personer med utviklingshemming i Sør-Rogaland deltatt i Mitt livs ABC. Dette er et tverrfaglig opplæringstilbud som også inkluderer ansatte uten helse-, sosial- eller pedagogisk utdanning.

Opplæringsforløpet går over en tidsperiode på om lag ti måneder, og består av samlinger, selvstudium og studiesirkler i egen avdeling. Vi i USHT inviterer deltakeren inn gjennom ABC portalen til Aldring og Helse. Invitasjonen går til alle ABC-kontaktene i vårt nedslagsfelt via e-post. Disse kontaktene melder ansatte på og fordeler dem i grupper. Hver gruppe består av 6-8 personer. I tillegg er det ABC-kontakten sin oppgave å bestille permer til de som skal delta.

Det er viktig med tilstedeværelse. Aldring og Helse krever 80% oppmøte for at deltagerne skal få kursbevis. Første møteplass er oppstartsamlingen og temaet «Hva er utviklingshemming» og «Utviklingshemming og kommunikasjon». I tillegg går vi gjennom hva ABC-opplæringen er og hva som kreves. I gruppearbeidet

skrives kontrakter for studiesirkelene og deltagerne deler hvilke forventninger de har. Her velges også gruppeleder, som har ansvar for registrering av oppmøte og gruppens fremdrift på egen arbeidsplass.

Mitt livs ABC består av to permer bestående av 10 hefter hver. Grunnpermen omhandler bl.a tema som utviklingshemming, etikk, kommunikasjon, miljøarbeid, helse- og helseutfordringer, trivsel og sosialt nettverk og rettsikkerhet. I den andre permen finner vi hefter om bl.a alternativ og supplerende kommunikasjon, helhetlig tjenestetilbud, psykisk helsearbeid og psykiske lidelser, nedsatt fysisk funksjonsevne og autismeforstyrrelser

Samlinger

Som navnet tilsier er «Mitt livs ABC» en perm for hele livsløpet, fra vugge til grav. Den passer derfor for alle, uavhengig av hvor man jobber. Fagstoffet er praksisnært og består i tillegg til teori, av flere historier fra praksisfeltet. Etter hvert hefte er det refleksjonsoppgaver som legger vekt på hvordan man kan bidra til at brukerne får et godt liv. Det legges vekt på hvordan man kan bidra til økt trivsel, hjelpe til å etablere sosiale nettverk og å tilrettelegge og oppmuntre til et aktivt liv.

Samlingene er gode arenaer for dialog. Vi har en oppstartsamling og en midtveissamling med faglig kompetente foredragsholdere. Bjørn Roar Vagle, vernepleier og forfatter av to av temaheftene, har bidratt i begge samlingene i perm 1. Han jobber til daglig i Ukom, Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten, og har lang erfaring i tjenester for personer med utviklingshemming. I tillegg har vi fått god hjelp fra Frisklivssentralen på Helsehuset til tema om helsemessige utfordringer. Tarjei Nordtveit, idrettspedagog og frivillighetskoordinator, har undervist både teoretisk og ikke minst praktisk i tema fysisk aktivitet. Ellen Kristine Frøyland Aline, klinisk ernæringsfysiolog, har undervist om ernæringsmessige utfordringer og lært oss om hvordan vi kan utnytte næringsstoffene for å bedre helsen. I tillegg er det flere ernæringsmessige hensyn å ta for enkelte syndromer og sykdommer innen utviklingshemming.

Som tidligere beskrevet så krever også opplæringsløpet selvstudie og deltagelse i studiesirkler. Det er beregnet en studiesirkel pr hefte og da må deltagerne ha lest heftet på forhånd. Det legges stor vekt på aktiv deltagelse i gruppen, og takhøyden skal være stor både i forhold til for spørsmål og synspunkter, og for uenigheter. Deltagerne i gruppen skriver under på en taushetserklæring, alle skal føle seg trygge på at det som blir sagt i gruppen forblir i gruppen.

Ydmyk og Imponert

Undertegnede har vært sykepleier med erfaring hovedsakelig fra geriatri i snart 20 år. Jeg tok videreutdanning i geriatri og master i helsevitenskap hvor jeg skrev om ernæring og munnhelse. Da USHT fikk oppdraget om kompetanseheving i tjenester til personer med utviklingshemming, var det en utfordring jeg påtok meg med glede. Dette var et ukjent fagområde for meg, som det skulle bli spennende å jobbe med.

Etter hvert som jeg har fått erfaring med «Mitt Livs ABC» er jeg blitt ydmyk og imponert over dem som jobber i tjenesten. Vernepleiere, sykepleiere, helsefagarbeidere og ufaglærte. Brukergruppen er sammensatt, hvor hver diagnose har likheter, men hvor alle personene er helt forskjellige. I tillegg til alle deres særegenheter og likheter, blir flere mennesker med utviklingshemming også eldre. Det medfører at brukerne får alderdomssykdommer og plager, og de gjør det tidligere enn hos andre voksne. Helsepersonell som jobber i denne tjenesten må derfor kunne mye om diagnoser og syndromer, lære hver enkelt godt å kjenne og i tillegg ha kunnskap om alderdomsendringer.

På grunn av covid 19 er vårens samlinger blitt utsatt. Vi vil gjerne kunne samles fysisk, men skulle ikke dette gå, har vi digitale løsninger som backup. Vi skal i gang med midtveissamling i perm 1 og oppstartsamling i perm 2 denne høsten.

Programmet har fått god tilbakemelding fra deltagerne, og fagledere har rapportert at de har sett positive resultater på kvaliteten i tjenesten. Så dette er noe vi ikke har tenkt å gi oss med. Vi starter opp igjen med nye grupper i 2021, og vi håper at vi når ut til flere.

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester
Rogaland

Dette er vår faggruppe

BARNESYKEPLEIER- FORBUNDET

NSF Lokalen inviterer lokale faggrupper til å profilere seg i NSF Lokalen. I dette nummeret presenterer vi barnesykepleierforbundet.

AV METTE ØFSTEGAARD, LEDER LOKALGRUPPEN AV BARNESYKEPLEIERFORBUNDET

Barnesykepleierforbundet (BSF) ble stiftet i 1973 og er med det en av de eldste faggruppene i NSF. I styret for den lokale faggruppen finner vi Solfrid Orre, Birgitte G. Herikstad og leder Mette Øfstegaard.

BSF organiserer barnesykepleiere som har en videreutdanning eller master, nyfødtsykepleiere og sykepleiere som jobber med barn. I Rogaland har vi 68 medlemmer og totalt i landet er vi 1000 stykker.

Barnesykepleieren innehar nødvendig spesialkompetanse for å ivareta for tidlig fødte, syke nyfødte, syke barn og unge.

Barn har rettigheter

Barn på sykehus har særlige rettigheter, som er regulert i spesialisthelsetjenesteloven, pasient og brukerrettighetsloven og i egen forskrift. Barnekonvensjonen pålegger myndighetene å utvikle tiltak for å sikre alle barn gode oppvekstvilkår og helsetjenester. Det er bred enighet om at barn bare skal legges inn på sykehus når det er nødvendig for å sikre god behandling og sykepleie. BSF er opptatt av dette og har donert roll-ups om dette til alle barneavdelinger i hele landet, se bilde.

Hvert år arrangerer vi vårseminar for faglig påfyll. Lokalt arrangerer vi også fagkvelder.

På grunn av pandemien måtte vi avlyse seminaret både i 2020 og 2021, men satser på å kunne arrangere på nytt i 2022.

BSF ønsker at flere høyskoler og universitet opprettholder Master i Barnesykepleie, slik at flere barn kan få oppfylt sine rettigheter når de er syke.

Våre medlemmer kan søke vårt medlemsfond for å få stipend til å gå på kurs.

*Solfrid Orre (t.v) og Kirsit Engevik over med «nyfødtdukke».
(Foto: Mette Øfstegaard)*

Den lokale faggruppen donerer roll-up med FNs barnekonvensjon til SUS. Den står nå ved inngangen til barneavdelingen. Fra venstre ser vi Birgitte G. Herikstad (fra styret), tidligere administrerende direktør ved SUS Inger Cathrine Bryne, leder av faggruppen Mette Øfstegaard og tidligere styremedlem Kirsti Lunde» (Foto: Aud Riise)

PÅRØRENDE. EN BEGYNNELSE. EN SLUTT.

Gry Annett Iversen (43) ble enke i fjor. Hun ønsker å dele sine betraktninger omkring det å være pårørende i det hun omtaler som en storm, med NSF Lokalens lesere.

TEKST OG FOTO: GRY ANETT IVERSEN

Gry Annett Iversen

Burde det vært et eget fag på ungdomsskolen? Alle blir det, en eller annen gang. Kan vi noen gang bli forberedt?

Vi var unge. To barn hadde vi fått med 13 måneders mellomrom. Gledet oss over livet. Det hverdagen gav oss. Vi tok vare på leker barna vokste fra. Gjemte de på loftet til vi en dag selv skulle bli besteforeldre.

Min mann sa alltid at han skulle bli en gammel bestefar som brukte hatt.

Han elsket barn. Han ville hatt en flokk hadde han fått lov. Han var selv enebarn.

Våre barn var da 6 og 7 år. Dagene våre var fullt med jobb, skole, aktiviteter og charterferie til syden om sommeren. Årets høydepunkt. To uker med sol og varme. Min mann og barna startet nedtellingen da det var 100 dager igjen til reisen.

Høsten 2017 kom som en storm.

Min mann hadde fått kreft. Kreft? Han? Han hadde jo aldri vært syk. Var det mulig?

Det var jo alltid han som passet på alle andre som var syke, eller trengte en hånd. Skulle jeg bli pårørende. Jeg?

Jeg ble det. Jeg ble pårørende 100% uten å være forberedt. Det ble en fulltidsjobb.

Jeg har tenkt i etterkant at jeg skulle ønske jeg kunne vært forberedt. Vært mer opplagt, hvilt ut litt, gjerne vært hos frisøren, og hatt litt "egentid" før jeg fikk den jobben.

Jeg var aldri forberedt på å plutselig bli pårørende.

Vi hadde ikke rukket å gifte oss en gang. Vi skulle jo reise til USA, London, Italia nå som barna ble større. Vi skulle, vi skulle...

Han skulle bare få litt cellegift før vi ble en vanlig familie igjen. Vi skulle krangle om hvem som skulle brette klær, men slik ble ikke det.

Epletreet som min mann var så glad i hadde fått masse røde epler. Datoen var 4. september 2019. Ambulansen sto igjen i gården vår. Det var spredning.

Kreften hadde tatt over den trygge gode hverdagen vår. Vi måtte gifte oss. Rettigheter, lover, og regler sa vi måtte det. Vi rakk det. Sykehuspresten kom. Var han forberedt?

Min mann kom aldri hjem igjen. Han fikk aldri sett epletreet sitt igjen. Lyngen på trappen, det koselige huset vårt.

Det ble delt ut brosjyrer på sykehuset. For pårørende sto det på dem. Hadde jeg bare hatt mer tid på å bli forberedt.

I dag har jeg plukket inn røde søte epler fra epletreet vårt. Jeg har bakt eplekake til barna.

Dette er første høsten uten min mann. Barnas far. Jeg er en etterlatte nå. Alt minner meg om tiden fra i fjor, da han døde bare 39 år gammel, uten hatt.

NSF Rogaland tilbyr

ARBEIDSTIDSKURS FOR SYKEPLEIERLEDERE

Sykepleierledere har en sentral rolle når det gjelder fastsetting av arbeidstiden for sine ansatte. Tillitsvalgte og øvrige ansatte er avhengige av at ledere har tilstrekkelig kompetanse på området da det gir grunnlaget for et godt partssamarbeid. NSF Rogaland tilbyr derfor ledermedlemmer et heldags digitalt arbeidstidskurs.

AV ARILD BERLAND, RÅDGIVER, NSF ROGALAND

- Vårt inntrykk er sykepleierledere savner mer kunnskap når det gjelder arbeidstid. De ønsker bedre kjennskap til arbeidsmiljølovens bestemmelser, men kanskje like mye trenger de kunnskap om rollen sin i møte med tillitsvalgte. Hvor langt strekker styringsretten seg – og hvordan samarbeider vi best om gode arbeidstidsordninger for de ansatte?

Rådgiverne Stina Gustafsson og Arild Berland ved NSF Rogaland arbeider daglig med arbeidstidsspørsmål. Primært bistår de tillitsvalgte og medlemmer i ulike problemstillinger knyttet til arbeidstid, men erfarer også at ledere tar kontakt for å diskutere og høre NSF's vurdering av aktuelle problemstillinger.

Arbeidstid – et lederansvar

Sykepleierledere har partsrolle når det gjelder å drøfte og utarbeide turnusplaner og turnusavtaler sammen med de tillitsvalgte. Videre har de som arbeidsgiverrepresentanter ansvar for en forsvarlighetsvurdering av den enkelte turnus. Det er også et lederansvar at den enkelte ansatte har et helsefremmende og fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

NSF's «Arbeidstidskurs for ledere» er utarbeidet på bakgrunn av henvendelser fra ledermedlemmer. Kurset er aktuelt for alle ledere med ansatte i turnus. Kurset vil belyse følgende tema:

- helserisiko ved turnusarbeid,
- forsvarlighetsvurdering av turnus
- heltidskultur
- partsamarbeid
- langvakter
- inngåelse av turnusavtaler
- arbeidsmiljølovens regler

Digitalt kurs – velg den datoen som passer best

Å samle sykepleierledere fra hele fylket i et fysisk møte er ikke i tråd med NSF's retningslinjer for smittevern. Kurset vil derfor arrangeres digitalt på Teams – og deltakerne kan velge hvorvidt de vil delta på kurset 3. november eller kurset som går av stabelen 17. november.

Det er samme kurs som går begge datoer. Påmelding skjer gjennom NSF Rogalands hjemmeside. Du må være innlogget på nsf.no med medlemsnummer og passord for at påmeldingsskjemaet skal komme til syne.

Kurset 3. november er fulltegnet.

For påmelding 17. november – klikk på denne lenken:

<https://www.nsf.no/kurs-og-konferanser/5042748/12560>
(LEDIGE Plasser!)